

osupnjen reče: „če se ne motim, me je sreča došla, da s memgovoriti z milostljivim carom svojim?“ — „Da! ravno ž njim“ — odgovori priljudno Nikolaj — pa bodite zastran tega brez skerbí in dobre volje; le to vam svetujem, da ste v prihodnje, kar tobak zadene, bolj skerbni, ker to se ne primeri vsaki dan, da bi imeli cara poleg sebe, ki bi vas varoval pred policijo“.

II.

Bilo je v pozno noč nekega zimskega večera, ko gré car Nikolaj memo neke glavne straže v Petrogradu, in želeč viditi, kaj se v stražnici godí, stopi tihoma k oknu. Oficir, ki je tu ravno službo imel, je slonel za mizo in dremal, vendar pak je bil popolnoma službeno opravljen in oborožen. Car velí vojaku, ki je ravno na straži stal, naj ga noter spusti. Pridši v stražnico vidi na mizi ležati listeč papirja, kterege je bil oficir, preden je zadremal, takole opisal: „Moji stroški in moji dohodki. Stroški: stanovanje in hrana 2000 rubljev; obleka in druge potrebe 2500 rubljev, dolgovi 3000 rubljev, moji materi 500 rubljev; skupaj 8000 rubljev. Dohodki: letno plačilo in drugi stranski dohodki 4000 rubljev. Ostane tedaj dolga 4000 rubljev. Kdo ga bo plačal?“ Tako se je glasil konec računa. — Oficir je bil menda o premišljevanji tega zadremal, ker še vedno je deržal peró v roki. — Car se mu približa, in ker spozna v njem enega nar hrabrejših častnikov svoje garde, vzame lahno pero iz njegove roke in pod omenjeno vprašanje zapiše: „Car Nikolaj“. — Potem tiho odide.

Lahko si vsak misli, kako se oficir začudi, ko se prebudi in bere odgovor na svoje vprašanje in pa podpis carov.

Zjutraj zarano mu prinese adjutant 4000 rubljev in listeč od cara, v katerem mu vелеva: naj tudi v prihodnje služi verno svojemu caru, in skerbí tudi zanaprej za svojo ljubo mater!

Po „Neven-u“ J. Levičnik.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Pole v Istrii. K. Akoravno se ni tukaj nič posebnega zgodilo, vam vendar pišem, da s tem oznanim, da še živim. Čudno oznanilo, kaj ne? Ali, bodi Bogu milo! dan današnji je že taka, da prvo vprašanje je: ste li zdravi, se ni vam in vašim še nič žalega primerilo? Dosihmal nam je še prizanesla nemila kolera; 8 oseb je sicer obolelo, pa je vendar le ena (žena) umerla; zdaj pa se ne sliši nič več od bolezní; Bog daj, da bi se ne slišalo nikoli in nikjer. Tolažimo se tukaj s tem, da je ta kraj merzlici podveržen, da tedaj kolere ne bo sem, ker pravijo, da dveh ravnočasnih bolezni v enem kraju skoraj nikoli ni. Po ulicah pa kurijo ogenj z brinjevim lesom vsak večer, in s tem zrak čistijo. — Kar se letine tiče, vam povém, da žita ni toliko, kakor se ga je vpervič kazalo, ker hitra gorkota in suša po poznem mrazu ni pripustila, da bi bilo žito dobro plenjalo; turšica pa še precej lepo kaže, zernja bo vendar le malo in tudi drobno bo; oljka ne bo dala nič ali pa prav malo pridelka, in grojzdja se je tudi v več krajih plesnjina prijela. Nekteri so poskušali grojzdje varovati bolezní s polivanjem limove vode; izperva je to prav dobro storilo, pa le za malo časa, ker plesnjina se je spet prikazala na ravno tistih tertah. Druzega sadja je bilo dozdej še precej veliko, pa le malo kdo ga vživa, ker se vsak boji kolere. — Tukaj bodo ravnali veliko redovno ladijo (bo prva bolj važna barka narejena v Poli); v Terstu se menda ravnate že dve, in v Benetkah tudi dve; vidite tedaj, da naše mornarstvo bo od dné do dné bolj mogočno. — Kar sem vam že večkrat oznaniti hotel, vam povem zdaj, da tukaj imamo gostivnico, imenovano: „k štirivoglatnem krogu“ (alla quadratura del circolo), ker kerčmar Benedetto Ferro iz Dinjana pravi, da je razvozlal veliki račun in iznajdel v krogu štiri vogle. Poslušati ga je važno v marsikterih zadevah. Ko sem ga vprašal,

kako se je te visoke računske misli prejel, mi je odgovoril: „En Bog je, in na svetu ni nobenega oddelka, ampak vse je enota“ (v' è un dio, e nel mondo pure non esiste veruna parte, ma tutto è unita). Ta lepa, visoka in razumljiva resnica, mi je pravil g. Ferro, me je peljala v mojih mislih naprej, da sem se letil preiskave in jo doveršil (?). Račun je poslal v Pariz akademii, in pravi, da do konca letošnjega poletja mu bo dan odgovor, in mu bo povedano, ali je znajdba poterjena ali ne. Kadar govori, ga človek radovedno posluša, pa ubogi revež je; bil je poprej precej premožen tergovec v Terstu; kar je pa računati začel in začel pisati „Sonette o Bogu“, so po štacuni gospodarile miši brez mačke, da je mogel štacuno zapreti. Žena njegova je, se mi zdí, Ljubljancanka.

π. *Iz Marburga 31. julija.* Danes smo sklenili na latinskih šolah šolsko leto. Šolarjev je bilo na gimnazii 183; po maternem jeziku: 75 Slovincov, 74 Nemcov in 34 utrakvistov, to je, takosnih, katerih očetje in matere doma govorijo nemški in slovenski. Sicer so ti utrakvisti tudi Slovenci, vendar se štejejo iz neznanih vzrokov med utrakviste. Vendar naj nikdor ne misli, da so zatega voljo krivoverci ali pa iznevereniki. Mladenci so se pridno učili; v enem odredu sta med 42 šolarji samo dva drugi razred dobila, 12 pa prvi z odliko. Tudi slovenščine so se pridno učili učenci šesterih razredov, v sednem so se učili jezik ilirski in v osmem staroslovenski. Sklenili smo šolsko leto prav svetečno. Svetečnost se je začela z glasnim korom, in dijaki so pokazali, da so verli pevci. Po pesmi je stopil dijak Franc Jüttner, Marboržan, na katedro in je izverstno po nemški deklamiral lepo pesem Anastazija Grüna „Kaiser Max auf der Martinswand“. Potem so trije Slovenci deklamirali in sicer abiturient J. Šuman po latinski Horacijevu odo „Odi vulgus profanum et arceo“, — J. Fras pa po nemški Šilerjevo veličastno pesem „die Glocke“. Kar pa je slovensko serce naj bolje razveselilo, je bila slovenska deklamacija sedmošolca A. Stajnka, kateri si je za predmet izbral „Ibikove žerjave“ od preslavnega našega Koseskega tako izverstno poslovenjene. Te prikazni še do letos nismo doživeli; zato hvala gosp. ravnatelju gimnazija in vsim učiteljem, da so tudi sramožljivi slovenski modrici odperli pot v sveto vežo višjih véd, v kateri ste dozdej le Atena in Minerva se šopirile. Govornik se je dobro obnašal, in vidili smo nekega starega duhovnega gospoda veselja se jokati, kateri so slučajno v mesto prišli in pri tej svečanosti nazočni bili. „Tega pač nisem mislil doživeti“ — so djali — „da ravno v tej hiši se bode kadaj slovenska beseda častila, kjer sem jaz pred 40 leti klečati mogel iz samega tega uzroka, da sem s součenci po slovenski govoril“. Prav izverstno je tudi svojo nalogo rešil dijak Fras, kateri je Šilerjevo pesem „die Glocke“ deklamiral. Kdor jo zna, vé, da ni lahka. Razun tega je še en Slovenec, abiturient Lilek dobil dragoceno sreberno svetinjo utemeljeno od nekdanjega profesora na gimnazii marburžkem dr. Wartinger-ja za takega dijaka, kateri si je nar boljše prilastil znanost gerškega jezika. Pričijoči pa so bili pri tej svečanosti gosp. okrajni predsednik V. Ričel, g. okrajni dekan in dosti družih uglednih gospodov in gospej. Po dokončani svečanosti pa so učenci vsi nadušeni zapeli „cesarsko pesem“. Slovenska mladež je nadepolna, in blagor učiteljem, kateri jo lepo ohranjujejo za Boga, cesarja in domovino! Kako slovenščina napreduje v doljni realni šoli in tukajšnjem vojaškem odgojišču, bodem Vam drugokrat pisal.

Iz Ipave 1. aug. —d— Novičar v 59. listu „Novic“ se hudo moti, ker terdi, da Ipava je popolnoma zdrava. Skonca se je kolera res ene tedne le v Ajdovšini in Šturji, kjer se je bila prec po Kresu začela, obotavljala, in je prizanašala nam drugim Ipavcom; 16. dan pr. m. se je pa nagloma prikazala na Lemoni poleg Terga in v Podragi, in se je razšla od tod v kratkem po celi dolini, tako da je menda zdaj tukaj ni soseske, v kateri bi jih mnogo za

to bolezen ne ležalo in bi jih več ali manj že tudi pomerlo ne bilo. Ni se ognila tudi visočejih prav zračnih krajev, kakor je Col, Planina, Erzel itd., nar huje pa se je, kakor se sliši, v Podragi vgnjezdila. — Ustjo, Planino, Erzel in Slap je 20. pr. m. tudi toča hudo zadela, ki se je od talijanske strani, pravijo, da od Vidma ali clo od Milana gor privlekla, in po svojem potu do naših krajev mnogo mnogo škode storila.

Iz Postojne 1. augusta. Od 1. julija imamo pri nas kolero; vendar jih je do danes, čeravno se je prec strašen hrup zagnal, le 29 umerlo, tedaj na dan eden. Sicer je pri nas res vse narobe; namesto da bi se ljudstvo tolažilo v nepotrebnem strahu, ni družega glasú kot le glas od kolere in mertvaškega zvona, — in namesto da bi zdravniku, ki ima z bolnimi in zdravimi prestrašenci čez glavo opraviti, se olajšal o taci okoljšinah težavni stan, se mu še le grené ure trudapolnega življenja. Kamor pride, sto vraž, sto misel, sto zdravil! Vsaka baba se vtikuje v ozdravljanje, vsak hvali drugo robo, edento tinkturo, drugito, in vsaka je bolja! Hvala Bogu, da nam ni poslal prehude bolezni, ker malokteri dan jih zbolí čez 3 ali 4, — al koliko ima zdravnik s temi opraviti, preden jim dopové pamet in premaga modrijane in mojstre-skaze, vraže in dobičkarijo, ki stoterno glavo molí iz tistih tinktur in špecifikarij, ki so plahim ljudém nasvetovane bile kot — gotovo zdravilo!! Res škoda v taci okoljšinah za vse dobre svete in opominovanja skerbne vlade, — škoda za vsakega zdravnika, ki se pošlje kolero ozdravljat, — saj ima vsak že svojo tinkturo v žepu, na katero se bolj zanaša kot na zdravnikovo pomoč *). In kar je pri vsem še naj bolj zopernega je pa to, da o kolero hoče vsaka baba zdravnik biti. Bog pomagaj!

Mošus.

Iz Kamnika. 25. in 26. dan t. l. so bile tukaj šolske izpraševanja v pričo visokočastitega gosp. dekana, častite duhovšine iz mesta in tudi bližnje okolice in nekterih g. vradnikov. Pervi dan in družega dopoldne so učenci tukajšne c. k. glavne šole pokazali, da častiti gg. frančiškani so jim verli učitelji bili in jim obdelovali ne le spomin, ampak tudi njih razum. Začetek in konec slednjega izpraševanja je bila kaka pesmica, katero so učenci kaj soglasno in milo peli. Drugi dan popoldne je bilo izpraševanje dekličev. Mnogoverstni lepi izdelki pridnih rok so bili na mizi razpoloženi. Med učenkami so se posebne deklice družega reda prav dobro obnesle. Kersanski nauk jim je tekel kot med, odgovori iz slovenske in nemške pismenosti in pravopisja so bili kaj gladki, odgovori iz računstva z mnogoimnimi številkami brez spódtikleja in tako gotovi, da jih je bilo zares veselje poslušati. To lepo vednost imajo učenke zahvaliti nevtrudljivemu gosp. Luku Dolencu, mestnemu kaplanu, kateri je prostovoljno in brez plačila skozi celo leto razun kersanskega nauka tudi druge nauke učenkam 2. razreda razlagal. Naj blagemu gospodu „Novice“ oznajni očitno hvalo in zahvalo! — 30. julija so se prav slovesno delile darila naj pridnišim učencom in učenkam, katerim vsim kakor tudi pričujočim gospodom in gospém bo ta praznični dan še dolgo v blagem spominu ostal. Fr. Mladič.

Iz Ljubljane. Po družtvinih postavah mora vsak predsednik kmetijske družbe od cesarja poterjen biti. V letošnjem zboru je bil, kakor je našim bravcem znano, častiti gosp. Fid. Terpine po preteku šesterih let vnovič za predsednika krajneke kmetijske družbe izvoljen in presvitli cesar so po sklepu 10. julija to volitev poterdili.

*) Hudo rano bi odkrili, ako bi povedati hotli: kdo je naj več kriv res presilne samolastne mazarije s tinkturami in družimi zdravili. Kadar bo konec te nadloge, ki svet sedaj stiska, in bo čas prišel mirnega pretresovanja, bomo tudi o tem odkritoserčno besedo govorili. Vred.

Novičar iz raznih krajev.

Cesar so svojega brata Karola Ludevika izvolili za deželnega poglavarja na Tiroljskem, dozdani tamošnji poglavar grof Bisingen pride v ravno ti službi v Benetke. — Ob novem letu bo nova penzijna postava za ces. vojake veljavo zadobila; po ti postavi prejmejo generali po doslužnih 50 letih celo izslužno plačo (penzijo), oficirji noter do polkovnika pa po izsluženih 40 letih, vsaka vojska se šteje za leto; vsako ranjenje v vojski velja za 10 let. — Že je oklicano, da se bo kmal veliko vojaških kónj prodalo, ki jih zdaj ne potrebujejo več v armadi. — Gotovo je, kar smo unidan povedali, da se bojo obligacije zemljišne odveze konec aprila prihodnjega leta izsrečkovati začele (verlosen). — Ukaz c. k. ministerstva nauka od 22. p. m. vелеva, da se plačilo, ki ga dobiva kaka učiteljska udova, ne smé razpartovati na posamne hiše tiste občine ali soseske, v kateri je učitelj služil, ampak da se ji ima odrajtovati iz soseskine dnarnice, in le če ta ni zadostna, naj se, kolikor zmanjkuje, razdeli na sosesčane. — C. k. kresija v Berni na Marskem je ukazala vsim soseskam svojega okrožja, da to jesen ali spomladi prihodnjega leta morajo ob vsih velikih cesarskih in pa kantonskih (okrajnih) cestah zdravega drevja zasaditi; če ne, bojo kaznovane. — Iz Banata se piše, da je pšenični pridelk sreden, sem ter tje tudi slab; v zernji je letošnja pšenica slabeja odlanske, katero tudi dražje plačujejo; stara pšenica se derži po 5 fl. do 5 fl. 45 kr., nova 4 in pol do 5 fl., ječmen po 1 fl. 36 do 43 kr., oves po 1 fl. 48 kr., koruza naj lepša po 2 fl. 36 do 48 kr., proso po 2 in pol do 3 fl., ogeršica po 7 in pol fl. austrij. vagán. — Iz Krima je oznanil knez Gorsakov, „da 27. dan unega mesca je začel sovražnik strašno bombe metati skoz 3 ure in pol na terdnjavo Nr. 4, — ravno tako krepko smo jih pa tudi mi metali na sovražnika. — Omer-paša gré v Krim nazaj in ostane višji poveljnik. — Mesca junija je šlo za francosko armado v Krim: 9151 kónj, 947 mul, 30 bivolov, 7374 volov, 6800 koštrunov, 4904 centov suhára (Zwieback), 6531 c. moke, 2232 c. slanine, 515 c. kave, 1000 c. cukra, 579 c. rajža, 23.421 bokalov raznega vina, 400 kišt žganja, 13.807 bokalov ruma, 52.705 centov ječmena, 26.612 c. sená, 1000 slamnic, 25.000 odej itd. Koliko stroškov prizadene pač ta vojska! — Francozi in Angleži imajo v zahodnjem morji 101 vojnih bark s 2506 topovi. — General Lüders je dobil povelje, naj svoj glavni stan prestavi iz Kišeneva v Odeso. — Spet se govori, da so Rusi Kars prijeli; pa prav gotovega se iz azijske vojske nič ne zvé. — C. k. glavna pomorska oblastnija je zvedila, da za tisto kugo okoli Valone (v turški Albanii) je nekaj ljudi pomerlo pa tudi živine pocpalo; ako je to res (kar se bo kmalo zvedilo), ondašnja bolezen ni „černa turška kuga“, ampak le vrančni prisad (čerm); ta pa ni za druge dežele tako nevaren. — Od dveh družih nesreč pa imamo povedati, ki naj bote svarilo: ena se je primerila v Londonu, kjer je kuharec v neki gosposki hiši po nevednosti vzela smertljivca (gef. Schierling) namesto peteršilja za kuho in zavdala tako 11 oseb tiste družine in sama sebe; — druga nesreča pa se je primerila v Topolu na Českem po strupenih gobah, ki jih je mati sama nabrala, in moža, 2 otroka in sebe zavdala tudi iz nevednosti. — V Heiligenstadt-u blizu Dunaja kozlja neka ženska že več dní — kakor pravijo — majhne kebre; pila je pred nekimi tedni ponoči iz hišnega vodnjaka vodo in kmalo se ji je začelo vzdigovati; dozda je nek že izmetala 43 kebrov, — ali so res kebre, bo še le preiskava zvedenih mož učila. — Tri francoske misijonarje je divji narod Batašov v Oceanii, od ktereга smo unidan v „Novicah“ govorili, nedavnej umoril in jih o slovesnem obedu snedel!